

ИХОДИТЬ ЩО ТИЖНЯ

в неділю.

Адреса редакції
і адміністрації:„Свобода“, Львів,
Ринок 10, II. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

ПЕРЕДПЛАТА

виносить в краю: мі-
сячно 80 сот., чверть-
річно 2 зол. 20 сот.

В Америці 2 дол. річно.

Зміна адреси 50 сотиків.

Поодинокі число коштує

20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Спільне завдання.

В Галичині відкликані всі віча й наради, на яких була б потрібна присутність наших послів і сенаторів. Наші послі й сенатори мають інше завдання. Поки не відбудуться доповнячі вибори на Волині, вони мусять бути там — на Волині, щоб тісно зв'язати українців Волині з українцями Галичини, щоб випростувати ті криві шляхи, якими блудили українці Волині, йдучи до одної спільної мети українського народу. Мусять бути на Волині, щоб допомогти тамшнім українцям перевести вибори так, як цього потрібно для добра народу.

На Волині добре оцінюють добру волю допомогти їм і з радістю зустрічають наших послів і сенаторів. Вже тепер, після короткої праці послів і сенаторів Українського Національно-Демократичного Об'єднання на Волині, помітно змінюються настрої людей, яких досі обдурювали всякі спекулянти і завели на мавпів. На різних нарадах, які відбуваються в Галичині, є велике зацікавлення волинськими справами і всюди потверджується правильність постанови проводу партії, яка кинула для праці на Волині всіх наших послів і сенаторів. Бо хоч ми не прив'язуємо великої ваги до самих виборів, то кожний українець розуміє, яке значіння для народу має праця зв'язана з виборами. Теперішні вибори на Волині мають на правити помилки й занедбання минулих літ, а це є завдання спільне для всіх українців під Польшею.

Вибори в 1928-ому році дали з Волині аж 10 послів і 4-ох сенаторів з одинки, а це тяжко відбитися не лиш на Волині, але й на українських справах у Галичині. Це мусів кожний українець зрозуміти. Разом з тим кожний зрозумів, що це був не одинокий випадок, який руйнував нашу народну справу. Їх мусіло бути більше, коли наше українське життя на Волині і у Галичині не йшло одним руслом. Отже прийшла пора направити шкоду з виборів 1928-го року і вглянути у всі інші справи, які довели до таких виборів, та зробити з усього належні висновки.

Висновки робляться правильні. Нас руйнувало роз'єднання і тепер йдемо всі до об'єднання. Нас руйнувало довіря до обманців

і тепер всі горнуть під провід випробованих народних провідників — до Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Нас руйнувало при виборах розбиття і голосування на різні виборчі списки і тепер виборці всюди постановляють голосувати на один список ч. 18.

Бо це є той список, за який у 1928-ому році голосувала переважача більшість українців. Бо цей список дав українському народові найкращих заступників у соймі і поза соймом. Бо з того списку вийшли найкращі борці за народні права. Зрозуміли це тепер і на Волині і це є найкращою запорукою, що наш нарід на Волині зійде тепер на правильний шлях боротьби за своє краще майбутнє.

Але наше завдання в Галичині не кінчиться на тому, що ми радо дали для передвиборчої праці на Волині всіх наших послів і сенаторів. От поляки мають свою державу, мають всі користи, які випливають з того, а проте кожний т. зв. кресовий повіт, себ-то повіти на наших землях мають своїх опікунів, якими є чисто польські повіти корінної Польщі. Приміром — опікуном Луцька є Познань. Мало того, що держава особливо опікується „кресовими“ повітами. Польське громадянство зі свого боку старається підтримувати польськість на землях, де є дуже мало поляків, і помагає їм у насаджуванні польської культури на наших землях. І ми в Галичині часто дістаємо особливо з Холмщини листи з сіл, у яких просять нас прислати їм хоч би українських книжок, бо їм трудно спромогтися на свої бібліотеки, а польськими книжками їх заливають.

З того також треба й нам витягнути відповідні висновки. Використаймо теперішній час взаємного живого зацікавлення українськими справами в Галичині і на Волині і започаткуймо живі зносини не лиш інституцій, але й усього українського громадянства Галичини й Волині. Але це вдасться нам лише тоді, коли будемо сильно організовані в Галичині. Тоді нам не трудно буде присвячувати більше уваги Волині й іншим північно-західним українським землям для спільного добра всього українського народу. Є це в інтересі і Галичини і Волині. Є це наше спільне завдання.

Присуд у харківському процесі.

В суботу, 19. квітня проголошено присуд у харківському процесі проти членів „Спілки визволення України“. На основі зачитого радіозвідомлення присуд виглядає так:

На 10 літ позбавлення волі, при строгім відокремленні і на 3 роки позбавлення громадських прав після виходу на волю засуджені: С. Єфремов, Чехівський Вол., Ніковський А., Павлушків М.

На 8 літ позбавлення волі, при строгім відокремленні і на 3 роки позбавлення громадських прав після виходу на волю: Дурдуківський, Ганцов, Холодний Гр., Барбар А., Удовенко В., Підгаєцький В.

На 6 літ позбавлення волі та три роки позбавлення громадських прав: Іваниця Г., Близнюк П., (2 роки утрати громадських прав), Слабченко М. (2 роки утр. громадських прав).

На 5 літ позбавлення волі, при строгім відокремленні і на 3 роки позбавлення громадських прав після виходу на волю: Старицька-Черняхівська, Черняхівський, Гермайзе О., Гребенєцький, Матушевський Б. (і 5-літне

позбав. громадських прав), Заліський А. (і 2 роки утрати громадських прав), Голоскевич Г. (і 3 роки утрати громадських прав), Єфремов Петро (і 2 роки утрати громадських прав), Товкач (і 2 роки утрати громадських прав), Отамановський В. (і 2 роки утрати громадських прав), Болотович А. (і 2 роки утрати громадських прав).

На 3 роки позбавлення волі з утратою громадських прав на 2 роки: Ботвинський К., Чехівський М., Слабченко Т. (без утрати громадських прав).

Видалені за межі Радянської України: Дога В., Страшкевич В., Шарко В., Білий М., Щепотев В., Карпович О., Панченко-Чаленко М.

На 3 роки позбавлення волі без утрати громадських прав з умовним присудом: Трезвинський Ю., Шило Конст., Маргуліс З., Івченко М., Кривенюк М., Добровський Вол., Туркало К., Кудринський М., Біднова Л., Лагута М., Токарівська.

Всі умовно засуджені, значить — з завішенням кари на 3 роки, вийшли зараз після присуду на волю.

Наша сокільська організація.

В неділю, 13. п. м. відбув Сокіл-Батько у Львові загальні збори при участі відпоручників сокільських гнізд з краю. Із звіту, який предложено зібраним, довідуємося, що з початком минулого року товариство числило 630 сокільських гнізд, з чого адміністраційна влада розв'язала 29, нечинних було 32, звіт прислало 156 гнізд, а оснований на протязі року 64 нових гнізд.

Дальше довідуємося, що за ношення одного членами Сокола або за вживання сокільських шапок чи відзнак накладає адміністраційна влада в деяких повітах діяючі карі і то не тільки грошеві, але навіть арешти. Рекурси не приносять ніякого успіху.

Також „Малопольські звйонзек стражи пожарних“ у Львові дав почин до нагинки на сокільську організацію, кинувши клич організувати утравістичні а в дійсності польські „пожарні страже“. Річ в тім, щоб „малопольські звйонзек“ міг за посередництвом своєї торговлі „Уні“ продати як найбільше сикавок і інших пожарних приладів, з відповідним грошевим зиском для своїх керманчів.

На увагу заслугоє також звіт збіркового комітету на викупно решти українського городу у Львові, призначеного на спортивно-руханковий гриша. В минулому році зібрано 1.245 ам. дол. За цю суму і за решту збірки з попереднього року закуплено дальшу частину городу за 750 дол. Решта же на збільшення фонду. Товариство видає свій орган „Сокільські Вісти“, що виходить раз у місяць.

Українське громадянство повинно живіше заінтересуватись нашою сокільською організацією, як це було перед війною і не зважаючи на перепони від влади, ставати масово в сокільські ряди для фізичного і духового зміцнення своєї нації.

Арештування серед української молоді.

Львівська поліція перевела в останньому часі серед української молоді багато ревізій та арештовань. Арештують не тільки ремісничу молодь, але й студентів. Поліція мала викрити якісь документи і вибуховий матеріал у зв'язку з якоюсь тайною акцією.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 22/4 1930 r. Sad okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 16 czasopisma „Swoboda“ do Sygn. VI. 1. Pr. 60.30 na posiedzeniu niejawnym w dniu 22. kwietnia 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego postanowił: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 17 kwietnia 1930 r. przez Prokuratora okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Swoboda“ Nr. 16 z dnia 20 kwietnia 1930 r. zawierającego w artykule pt.: 1) „Osanna“ i „raspny“, 2) „Światło wesny“, 3) „Sumowaty czy radoty“ znamiona zbrodni spokoju publicznego z § 65 a) uk. oraz w artykule pt.: 4) „opisy“ od słów: „Wid dow-szoho“ od słów: „szczo ukrajinske“ znamiona występku z 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk z 17/12 1862 z pp. Np. 6. ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — UZASADNIENIE: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej pod 1) 2) 3) artykułów ma na celu pobudzenie do wzgardy i nienawiści przeciw jednolitemu związkowi Rzeczypospolitej przez szerzenie separatystycznych hasel wśród obywateli narodowości ruskiej. Pod 4) nieprawdziwymi przedstawieniami urobić o inje nieprzychylnego ustosunkowania się władzy administracyjnej do społeczeństwa i organizacji ruskich, — co odpowiada znamionom zbrodni z §§ 65 a) u. k. oraz występku z § 300 u. k. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe orzeczenie uzasadnione.

Przewodniczący: Protokulant:
J. Hawel, w. r. Z. Kulczycki, w. r.
Za zgodność: (podpis nieczytelny).

Всі українці Волині голосують при виборах до сойму 18. травня і до сенату 25. травня на українську листу ч. 18
До сойму голосує лише округа ЛУЦЬК, до сенату ціла ВОЛИНЬ. — Ковельські вибори будуть пізніше.

3 передвиборчого руху на Волині.

ДУБЕНЩИНА. Дня 13. ц. м. відбулося заходами Пов. Комітету Укр. Нац. Дем. Об'єднання в Дубні велике віче в селі Хорупань. На віче прибуло кількості людей із сіл Хорупань, Головичі, Мятин, Смодва і Береги. Промовляли посол Вислоцький і член Пов. Комітету п. Кибалюк. Зібрані однодушно заявили за Укр. Нац. Дем. Об'єднанням і за листом ч. 18.

РІВЕНЩИНА. 30. березня ц. р. відбулася в Рівному нарада представників рівнянського повіту. Нарада була дуже ділова. На ній доповнено Пов. Виборчий Комітет представниками деяких гмін і намічено передвиборчі віча на найближчі дні. Зі звідомлень учасників наради виявилось, що праця в повіті поступає успішно вперед, а освіджене селянство заявляється всюди за листом ч. 18, признаючи свої помилки з 28-го року, оскільки голосовано тоді на інші листи.

РІВЕНЩИНА. Дня 6. ц. м. відбулося велике передвиборче віче в містечку Межириччє. Більше як чотириста людей, місцевих мешканців і селян обох полів з доколичних сіл явилось на віче. Простора селянина призначена на театральні вистави не могла помістити всіх вічевиків. На вічу проводив голова рівнянського повітового виборчого комітету посол Максимович, реферуючи про значіння виборів і одноцілий національний фронт на всій території заселений українським народом. Посол Васильчук говорив про потребу національної організації на всіх ділянках народного життя по зразках Галичини і про роль та завдання укр. народнього представництва в житті народу. Кандидати на послів листи ч. 18, Серветник і Дроздовський у своїх промовах виказували недомагання в дотеперішній народній праці на Волині, даючи запоруку стати активними громадськими діячами. Якихось 3-ох підозрілих типів намагалося розбити віче, вигукуючи, що „не треба виборів, ні послів а треба, щоб Пилсудський всіх взяв за горло“. Коли посол Максимович згадав про потребу боротьби з алкоголем і основування тов. „Відродження“, один з них особливо ревів з невдоволення. Як

зараз же виявилось, то це був поляк-коршмар з цього містечка з дібраною собі компанією. При грізній поставі українського громадянства не важилася ця компанія даліше перешкаджати. На віче приїхав спеціально начальник публічного безпеченства при старості в Рівному в товаристві старшого повітової поліції, чекаючи нагоди розв'язання віча. Віче до самого кінця велося в поважному настрою і заставило представника влади віднести до нього з повагою. Коли посол Васильчук згадав про нашу виборчу листу ч. 18, ціла селя задріжала від оплесків і слів „слава — хай живе вісімнадцятка!“ По закінченню віча весь народ з повагою відспівав „Ще не вмерла Україна“ і зі словами „Слава Україні“ виходив зі сали вже вечором.

Після віча відбулася ще нарада представників району цієї гміни, в якій склад входить около 40 сіл з числом біля 40 тисяч населення. На цій нараді вибрано районний передвиборчий комітет. — Годиться признати, що національна свідомість стоїть тут високо і ворожі сили не витворять тут відмінного від всеукраїнського національного світогляду.

До відома громадянам Дубенщини на Волині.

До праці в канцелярії Пов. Народнього Комітету Укр. Нац. Дем. Об'єднання запрошено п. Юхима Сумника, який зголосив своє вступлення до Об'єднання. Як виявилось, п. Сумник є людиною безхарактерною, а свої переконання достосовує лише до особистих користей. Не найшовши того, чого шукав, а саме легкого заробітку в Пов. Комітеті, який опірав свою діяльність на ідейності українських громадян, покинув працю і виступив з Об'єднання та кинувся шукати легкого заробітку у інших.

Повітовий Комітет У.Н.Д.О. в Дубні і приділений на Дубенщину посол Вислоцький повідомляють про це громадян Дубенщини, заявляють, що не відповідають за вчинки п. Юхима Сумника та перестерігають громадянство перед його роботою в повіті.

На організаційному фронті.

З НАРОДНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА. 16. квітня ц. р. відбулися загальні збори Осередньої Народньої Організації Українців м. Львова. Зборами проводили голова Народньої Організації А. Березовський і др. О. Марітчак, а секретарював В. Баран. Присутніх було около 100 представників дільничевих організацій. Отвораючи збори, гол. А. Березовський задав борців української Армії, а пам'ять їх вшанували присутні повстанням з місць. Потім ред. З. Пеленський виголосив політичний реферат. Він зясував значіння міст у визвольних змаганнях кожного народу, а зокрема українського народу. Бо міста все були і є рішачими чинниками в політичній розвою нації. Після реферату секретаря Н. Орг. В. Баран відчитав протокол з попередніх загальних зборів і зложив звіт з діяльності Нар. Орг., голова А. Березовський зложив касовий звіт а радн. П. Давидовський звіт з провірної Комісії. Над звітами отворено дискусію, в якій забирало багато промовців. В дискусії зачеплено між іншим сумне явище, що дехто з українців при покупках в skleпах — послуговується польською мовою. Це явище нап'ятовано, а рівночасно поставлено домагання, щоб Нар. Орг. подібні факти публічно і поіменно оголошувала і п'янувала. Потім уділено абсолюторію уступаючій старшині і вибрано повсюдно головою Організації п. Березовського та нову старшину. Вкінці присутні висловили побажання, щоб нововибрана Осередня Старшина продовжувала гарно започатковані праці, а перш за все добула належний нам голос і вплив в міській раді Львова, якої номінація є питанням найближчих днів, та присвятила більше уваги передміським громадам, які тепер прилучаються до Львова.

ПЕРЕМИШЛЯНИЩИНА. 13. квітня ц. р. відбулась у Глинянах велика довірочна нарада в справах політичної організації в глинянській судовій окрузі і громадської самоуправи. На нараду зіхалось понад 200 громадян зі всіх сіл округи. Організаційні справи реферував місцевий адвокат д-р Волод. Левицький, а про політичне становище українського народу а потім про громадську самоуправу говорив ред. Гр. Гладкий зі Львова.

На нараді винесено цілий ряд резолюцій, в яких одобрюється діяльність Укр. Парл. Репрезентації, одобрюється діяльність і висловлюється признання провідові Укр. Нац. Дем. Об'єднання та постановляється оснувати в Гли-

нянах повітову організацію Об'єднання. У зв'язку з терором на Великій Україні заперестовано проти нищення українства на Вел. Україні і висловлено співчуття українським жертвам. У самоуправних справах осуджено надужиття адміністрації і візвано все українське громадянство, а зокрема українських громадських радних, зайнятих більше самоуправними справами для оборони наших прав у самоуправі. Зокрема постановлено домагатися урядування українською мовою в самоуправі, вставляючи до бюджетів підмог на українські цілі і опротестовувати накинених підмог на чужі для нас цілі.

На нараді виявилось, які великі послуги робить нашим радним книжка пос. Целевича „Громадська самоуправа“. Зваживши це зібрані на нараді винесли подяку посл. Целевичеві за його таку корисну працю.

Крім цього постановлено поробити заходи, щоб до Глинян повернено відділ податкового уряду на глинянську судову округу, який перенесено тепер до Перемишлян. Висловлено побажання, щоб наради в самоуправних справах скликати по можливості раз на 3 місяці, та щоб радні, які мали змогу на нараді ближче познакомитись з самоуправними справами, натискали на решту радних, щоб не занедбували гром. справи ставали до боротьби за наші права в самоуправі.

Багато радних підносило найрізніші надужиття по громадах. Скаржились на надмірні й несправедливі податки від псів, скаржились на тимчасовий виділ, що розпоряджає податковим грошем громад і видані гроші каже записувати в книгах громад, поправляє коштом громад повітові дороги і т. п.

На питання і скарги відповідав ред. Гладкий.

Незвичайне вражіння зробило на зібраних оповідання селянина Сеніва, радного з Задвіря. Задвірянська гром. рада скреслила в бюджеті ріжні накинених видатки, як 200 зол. на „стшельца“, 200 зол. на страж пожарну, 100 зол. на позн. виставу і т. п. разом на суму біля 2000 зол. Зате вставили до бюджету ріжні видатки на укр. цілі. Тимчасовий пов. виділ, зглядно староство не приняло цього до відома і ще підвищило ріжні видатки на польські цілі до 5000 зол. Тоді делегація радних зажадала розпорядження староства на письмі і покликлася на закон. На це староста сказав: „ви се не розумієте на законах“. Але радні цим не збентежились і відповіли: „мо-

же ми не розуміємось, але зате розуміються на законах ті, що їх укладали“.

Староста все таки хотів перевести бюджет по своєму і наказав війтові зложити бюджет без радних. Тоді радні поїхали до воевідства і запевнились там, що найдуть оборону перед настирливим старостою.

Все це, оповідав Сенів, робили ми так, як радить пос. Целевич у своїй кн. „Гром. Самоуправа“.

Це оповідання додало відваги всім радним, які тут же розкупили кільканацять книжок пос. Целевича з постановою боротись за свої права.

РОГАТИНЩИНА. Дня 13. квітня ц. р. відбулося велике окружне віче в селі Козара рогатинського повіту. На віче явилися громадяни з сіл: Козара, Посвірже, Чернів, Букачівці і Цвітова. Головою віча вибрано Антона Сиротюка, секретарем Івана Юркова господарів з Козари. Зібраним представив посол Степан Кузик працю Укр. Парл. Репрезентації і господарську та протиукраїнську політику уряду. Зібрані з одушевленням вислухали посольського справоздання та ухвалили довіря Укр. Парл. Репрезентації. На внесення о. Благого ухвалили резолюцію протестуючу против релігійних та національних переслідувань на Великій Україні.

БЕЛЩИНА. 13-го лютого ц. р. відбулася заходами Повітового Народнього Комітету в Белзі нарада громадських радних белзької округи. Нарада була дуже жива і ділова. На внесення одного з радних рішено одноголосно скликувати подібні наради частіше, а зокрема висловлено конечність оснування краєвої самоуправної організації, до якої увійшли всі члени радні українці. Про самоуправні справи говорив на нараді посол Кохан.

ЗБАРАЖЧИНА. В Розношинцях відбулася 5. ц. м. довірочна нарада, на якій п. Скасків реферував про політичне положення українського народу. Ухвалено резолюції, в яких між іншим заперестовано проти переслідування українського руху на Радянській Україні та проти видачі українських послів польським судам. Вибрано місцевий комітет, до якого належать: Вас. Смолій голова, Танас Шуст заст., Федь Гомінюк касієр, Он. Геляс секретар, Р. Резнік, Ф. Лисогір, Н. Кальба, Н. Загорянський і Т. Гарматюк.

Касують воевідства.

У Варшаві рада комісія для реформи адміністрації в справі нового поділу Польщі на воевідства. Має лишитись тільки 9 воевідств і Варшава та Лодзь як окремі міські воевідства. Тернопільське і станиславівське воевідства мають бути скасовані і приділені до львівського. Лодзьке воевідство буде розділене між воевідство познанське і варшавське, а келецьке і білостоцьке прилучене до Варшави і Вильни. Також воевідства волинське і новгородське будуть зліквідовані і злучені з воевідством люблинським.

Поверх 300 в'язнів згоріло.

У в'язниці в Колюмбусі (стейті Огайо північно-американських Зєдинених Держав) вихудла пожежа, якої жертвою впало понад 300 людей, переважно в'язнів. Підчас пожежі в'язні добувалися до замкнених дверей, у келіях чути було зойки. Здогадуються, що пожежу підложено в кількох місцях. Для обережності вислали на місце 1500 вояків з кулеметами та бомбами, що витискають сльози. Деякі в'язні допомагали пожежі. Гумові вужі вогневої сторожі були покраяні. Стріляли до 4 в'язнів. Коло півночі воякам і в'язничій сторожі вдалося перевести контроль кількох тисяч в'язнів.

У в'язниці було около 5000 в'язнів. У вогні найшлося тому стільки в'язнів, що дозорці в переполосі не змогли відчинити всі келії. В деяких келіях прийшло до кривавих стичок між дозорцями, військом і в'язнями, що хотіли втікати. Також в'язні рятували своїх товаришів, не раз із небезпекою для власного життя. Зпід згарищ видобуто 307 трупів, а майже 400 в'язнів є тяжко ранених. Кількадесят в'язнів збожеволіло.

Коли огонь охопив будинок, в'язничу сторожа кинулася втікати. Притомності не втратила лише мала дочка директора в'язниці. Вона негайно сигналами в'язничної радіостанції візвала військо та поліцію. Із кількома в'язнями відчиняла келії. При цьому один із розшалілих в'язнів хотів смолоскипом поширити пожежу на велику в'язничу салью. Дівчина застрілила його. Їй теж завдячують, що цілий в'язничий будинок не вилетів у повітря, бо їй вдалося небезпеку пожежі відсунути від магазину зброї та муніції. В'язнів, що вирятувалися з пожежі, окружило військо, щоб не допустити до бунту. Військо мало скоростріли.

Дальший похід на нашу школу.

Здавалося, що по повнім майже зліквідованню української викладової мови в народніх школах і по виступах наших послів у соймі, польські компетентні чинники вже через сам стид залишать у спокою і не зачіпатимуть цих 700 шкіл, яким оставлено український виклад. Тимчасом останні дні приносять нам нові приміри усування останків нашої школи і то в найбіднішій і найтемнішій турчанській повіті.

10. березня ц. р. громадяне сіл Бенькової і Буківця зложили до рук посла Великановича такий протокол:

Дня 5. березня ц. р. вислано до тих громад двох карних післанців повітової шкільної ради з Турки, щоби стягнули з людей кари за те, що не посилають дітей до школи. Ці післанці, замість сповнити свій обов'язок, ходили до поодиноких людей і домагалися від них підписів на шкільних деклараціях за введенням в їх школи польської викладової мови. І так вимантили підписи від жінки Дружницького Данька, яка підписала неграмотного і неprisутного вдома мужа, а другий від малолітнього Михайла Житняка, який підписав свого батька Луця. Коли вийт відмовив печатки на деклараціях, тоді погрозами зневолили його підписатися як свідкови. З початку збирано підписи тих батьків, які мали платити кари у таких збиранні 11, а пізніше видурювали прочі підписи такими обіцянками: „Ми агітуємо за такою школою, в якій ваші діти будуть вчитися по німецьки, по польськи і по русь-

ки, як то було перед війною. Зрештою та школа лишиться такою, як є тепер“. Слідують підписи.

Таксамо ці післанці видурили підписи в Задільську і ін.

На інтервенцію посла Великановича шкільний інспектор в Турці заявив, що йому про це нічого не відомо, а як одержить декларації і переконається, що вони неформальні, тоді відосле їх до кураторії з відповідною справедливою рекомендацією.

Нам відома вже добре справедливість польських інспекторів та не маємо найменших сумнівів, який кінець буде і в цім випадку. В Турчанщині, як впрочім і у всіх інших повітах, майже всі школи зутракізовано, хоча нема там майже зовсім польських дітей. Дійшло навіть до того, що пр. в селі Комарниках управитель школи Гевкалюк скасував наше старе привітання словами: „Слава Ісусу Христу“ — а примусово впровадив слова: „Честь пану інспекторові“, або кому іншому. Цей учитель організуванням „стшельца“ між українським парубоцтвом вносить роздор в селі. Він робить всяку іншу роботу (розбиває віча нашим послам), тільки не пильнує науки. Цікаво, що зробили би польські селяне, якби в їх селі так поведився українець-учитель.

Так з одного боку різні висланці з міста, а з другого учителі поляки по наших селах, замість науки вносять розбиття між народом та накидують йому чужу культуру.

По широкому світі.

НІМЕЦЬКО - ПОЛЬСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР, заключений недавно, стратив майже всю вартість наслідком господарської політики німецького уряду. На допомогу німецьким хліборобам виладжено новий закон, що зносить всі уступки зроблені Польщі. Цей закон накладає високе ціло на яйця, свині, а навіть збіжжя, привожене із заграниці. Підвишка ціла від заграничної пшениці і ячменю обов'язує вже від 25. квітня ц. р. Німецьку цілову підвишку відчує в першій мірі Польща і тому польський уряд зголосив у Союзі народів в Женеві протест проти німецької аграрної політики, а польські торговельні організації домагаються відплати через підвишку ціла від німецьких фабричних виробів. Значить, між обома державами заноситься знову на торговельну війну.

ПОЛЬЩА НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ. Польський міністер заграничних справ Залескі заперечив в одній американській газеті, будьтоби Польща приготує якусь війну проти більшовиків, або хотіла взяти участь в подібній війсьній авантурі. „Що Польща моглаби виграти на такій війні, годі зрозуміти — каже п. Залескі — Не хочемо ані одної пяди нової землі. Хочемо поправити наше господарське цоложення і відбудувати край, знищений світовою війною“. А проте більшовицькі газети не перестають алярмувати перед небезпекою, яка грозить Радянщині від Польщі.

ФРАНЦУСЬКІ ТРІВОГИ. У французькому місті Ліоні було віче, на яким обговорювано справи звільнення німецьких надренських земель французькими військами. Всі промовці вказували на небезпеку, яка грозить Польщі, союзниці Франції, від Німеччини. Доки французькі війська стояли над Реном, Німеччина не важилася розпочати війну з Польщею — говорив відомий монархіст Доде. А як тільки французи заберуться знад Рену, Німеччина буде мати вільну руку і розпочне давно вже приготувану зацінку проти Польщі. Доде представляє собі дуже сумно вислід цієї війни. Він сказав, що за 5 літ Польща стане добычею Німеччини, а потім здується Франція.

ПОВСТАННЯ В ІНДІЯХ. Бойкотовий рух індійських націоналістів проти англійського

сильного монополю поширився в останніх часах на всі північні провінції Індії і звернувся також проти алкоголю та всіх англійських законів. Англійська влада виступила гостро проти індійців, стараючись виарештувати всіх провідників індійського руху, крім головного провідника Ганді. Арештувати його бояться, щоб не викликати загального повстання в цілих Індіях і не наробити собі ще більшого клопоту. Отже Ганді веде далі свою акцію в області ріки Інду (на заході), а тимчасом вибухло індійське повстання на сході, в містах Калькуті і Чітагоні, в долишній області ріки Гангесу. Найгрізніші заворушення були в місті Чітагоні, де повстанці, здобувши від поліції арсенал, забезпечилися в зброю. Прийшло до кривавих боїв з англійським військом. Повстанці нищать телеграфічні дроти, нападають на пошти і розкидають шини, щоби перервати англійцям комунікацію. В місті Калькуті англійці виставили проти повстанців панирні самоходи і танки. До кривавих подій прийшло також в Мадрасі, Пешаварі та інших містах.

АНГЛІЯ І ЄГИПЕТ. Труднощі в Індіях відбиваються сильно на англійсько-египетських переговорах, що йдуть тепер в Лондоні. Англійський уряд згодився не тільки на усунення своєї контролю з Єгипту, але й на відкликання англійських військ, які мають остатись над Суеським каналом, куди перепливають англійські кораблі до Індії. Однак єгипетський уряд домагається усунення англійських військ навіть знад каналу, що зробилоби англійську комунікацію з Індіями залежною від Єгипту. Крім того Єгипет домагається, щоби Судан, країна на полудні, належала до Єгипту, як це колись було. На це Англія ніяк не може згодитися, бо в Судані англійці побудували при помочи води з горішнього Нілю цілу сітку каналізації й перемінили цілу країну в плантації бавовни. Того й найбільше боїться Єгипет, знаючи, що англійці як схочуть, можуть при помочи побудованих там замкнати воду в тій ріці і перемінити Єгипет в пустиню. Всі англійські газети остерігають англійський уряд перед дальшими уступками в користь Єгипту, який став уже майже самостійною державою, і заявляються за відкинення єгипетських домагань.

—0—

Страшна пожежа церкви.

В селі Костешті в Румунії згоріла церква а в ній поверх сто людей, що зібралися у велику п'ятницю вечером на богослуження. Церква була мала, збудована з дерева тому сто літ. Зібралося в ній коло 150 осіб. Підчас богослуження займилася від свічки коло вівтаря паперові квіти і огонь поширився швидко на цілу церкву. Повстав страшний переполох. Всі люди кинулись до дверей, що були тільки пів метра широкі, однак з причини великого натовпу мало хто видобувся на двір. Якось жінка станула в дверях і не хотіла нікого випустити, кричучи: „ніхто не вийде, доки мої діти не уратуються“. Рівночасно пхалися до середини люди з двору, щоби витягати людей, що збилися коло дверей у велику купу.

А тимчасом церква горіла як солома і незабаром завалилася, присипуючи вогнем нещасних людей. В короткім часі з церкви лишилися тільки купи згарища, з якого стали добувати спалені трупи. Назбирали їх 110, але мало кого можна було пізнати. Голови були переважно спалені на вуголь, а решта тіла заховалась, бо люди погибли збившись до купи. Крім того багато осіб згоріло на попіл, так що їх годі відшукати. Згорів також священик зі сином.

Жертви страшної катастрофи поховали в 40 гробах, в кожнім гробі членів менше більше тої самої родини. Поховали їх на місці, де була церква. В похоронах взяло участь коло 10 тисяч людей, що прийшли з цілої околиці.

—0—

НОВИНИ.

— Залізниця Ходорів-Красне має бути вибудована до двох літ. Лінія має іти з Ходорова крізь Чорний Острів, Стрілишка Нові, Перемішляни, Глиняни до Красного. Цього року мають бути переведені вступні приготування, значить нівеляція терену й остаточне викінчення плану.

— Горівка подорожжя Спиритусовий монополь в Польщі заповів підвишку цін всіх спиритусових виробів з днем 1. мая ц. р. на 10 проц.

— Криваві заворушення. У фабричному місті Заверцю (в західній Польщі) прийшло до кривавих заворушень. Безробітні, роздратовані поведінкою магістрату при виплаті святочних запомог, напали на магістрат, причім прийшло до стрілянини з боку поліції. Одного прохожого вбито, а кілька осіб ранено.

— Огні. В Семенівці пов. Яворів вибухла в домі Іцка Кохмана пожежа, що перекинулася на сусідні будинки. Згоріло 8 господарств, між іншим 7 хат, 12 stodil, 8 стаен, зі збіжжям, різними знаряддями і т. п. Шкоди є на 300.000 золотих. — В селі Яполч пов. Костопіль (на Волині) згоріло 20 хат, 31 stodil і 16 хлівів. Жертвою огня впало багато худоби. Пожежу викликав один з погорільців, кинувши недокурк папіроса в своїй stodolі.

— Середновічні допити. В селі Делієві пов. Станіславів пропали в ночі одній господині кури і вона донесла про це місцевій поліції. Той-ночі був на варті 18-літній Федь Грушецький і поліціант Махнецькі арештував його під замітом крадіж. На допитах розібрав хлопця до нага і пік його сірковим квасом, кажучи: „як тебе пече, то ти закрав кури“. Не почувачись до вини, хлопець казав, що його не пече, і поліціант пік даліше. Не довідавшись нічого, випустив хлопця до дому. Батько хлопця спровадив лікаря, котрий сказав, що хлопцеві грозить велика небезпека життя і велів відставити його до шпиталю в Саніславові, де хлопець лічився два тижні. А тимчасом поліціанта перенесено на інший постерунок.

— За вбивство. Перед трибуналом присяжних суддів у Львові розпочався 23. ц. м. розправа проти лікарки д-ра Мацьківної, яка 30. жовтня м. р. застрілила свого нареченого лікаря д-ра Ярослава Телішевського тому, що не хотів з нею женитися.

— Не довго натішилися. Варшавська поліція (у Франції) вдарили на себе два військові літаки у висоті 800 метрів. Один літак, розірваний на двоє, впав у місті, причім знищив дах і скалічив одного візника. Тіло летуна найшли на залізничній стації у вагоні, до якого впав, пробивши дах. Другий літак упав на дах дому, що згорів до тла, причім погіб один мешканець. Трупа летуна найшли на подвір'ю з відтятою головою.

— Не довго натішилися. Варшавська поліція арештувала грабіжників, що вбили банкіра Центнершвера. Є це брат Кость і Генрих Пистка, знані кримінальники, та каменничий сторож Станьчик. Один з них стояв на вулиці, а два другі війшли до середини і зажадали льосу клясової лотерії. Коли банкір відвернувся за льосом, Пистка стрілив з револьвера йому в голову, потім зрабували з шуфляди 30 тисяч золотих, всі три всіли до авта, яке на них чекало, і втікли до мешкання Станьчика, де поділилися зрабованими грішми. Розгульне життя, яке стали опісля вести, зрадило їх і звернуло на них увагу поліції.

— Самовбивство діда. В Задвір'ю пов. Перемішляни застрілився властитель дібр, Анін Богдан, заживши одночасно отрую.

— За виріб штучної вошини одержала Пасічницька Спілка, Львів, Підвалля 9, найвищий відзначення а саме золоту і велику срібну медаль. — Висилайте сейчас замовлення на вошину і віск до перерібки! 1—1

Засиділися в полоні.

На Шлеск вернув недавно Франц Пуделька, бувший військовий полонений, що провів 15 літ в російській неволі. Він оповідає, що з початком цього року радянська влада зарядила спис бувших жовнів австро-угорської армії, які перебувають досі в бувшій Росії. Зі спису показалося, що є їх там доси ще 15.000.

Частина полонених живе на східній Сибірі та в Китаю, деякі заняті при східно-китайській залізниці. Не можуть вернути до дому, бо не мають за що.

Однак число бувших жовнів австро-угорської армії, що перебувають в давній Росії, є значно більше. Не списано напевно всіх тих, що є ще доси полоненими в татарських сторожах, в кавказьких горах і т. д. Багато з них не має грошей на дорогу, а інші не хочуть вертати до рідного краю.

ВІДДІЛ ПРАВНОЇ ПОРАДИ.

Веде посол В. Целевич.

В який спосіб можна домогтися привернення утраченого речинця?

Адміністраційна влада (староство, воевідство), видає різні рішення і в тих рішеннях визначає речинці до внесення відкликів або до виконання різних чинностей. Заходить питання, чи особа, яка в означеному законом речинці не внесе відклику від рішення староства або воевідства, може домогтися привернення їй речинця. На основі постанов арт. 41. розпорядку президента про адміністраційне поступовання з дня 22. березня 1928 р. справа мається так: Коли хтось докаже, що недодержання речинця наступило без його вини по причині перешкоди, які не даються усунути, можна в 7-денному речинці від хвили уступлення перешкоди просити владу о привернення речинця. Такою перешкодою може бути тяжка недуга, елементарне нещастя, прим. повіль і т. п. Просьбу о привернення речинця відклику вноситься до тої влади, що має вирішувати відклик. В залученню подаю зразок просьби о привернення речинця відклику:

До Воевідства в Тернополі
(через повітове Староство в Бережанах).

Дня 2. квітня доручено мені рішення повітового староства в Бережанах з дня 20. березня. Від рішення Староства прислугувало мені право відклику в речинці 14 днів. З цього права я не міг скористати, бо занедужав нагло в місті і перебував около 3 тижні в шпиталі в Бережанах.

Доказ: посвідка шпиталю про мою недугу. З огляду на представлений стан справи Вишого Воевідства зволить привернути мені на основі арт. 41. і 42 розпорядку президента з 22. березня 1928 р. про адміністраційне поступовання речинець до внесення відклику, а рівночасно прихильно полагодити мій відклик.

Лісники, дня 2. травня 1930 р.

Петро Танчак господар.

Заввага: Рівночасно з внесенням просьби о привернення речинця і в тім самім письмі слід внести відклик.

З господарської практики.

Про скородження збіжа на весну.

Часто можна чути від наших господарів, що вони на весну скородять пшеницю, але лише тоді, як вона густа, отже щоби її прорідити. Рідкої пшениці вони не скородять, а зовсім не думають про скородження жита. Чи так воно повинно бути, чи може інакше?

На однім моргу росте 2^{1/2}—3 мільйони рослин. Скородячи на весну озимину, можемо видерти з морга кілька, або кільканайцять тисяч рослин. Чи помітна буде ця втрата для поля? Ніколи. Та мала кількість рослин не зробить збіжа ні рідшим, ні густішим. Зате весняне скородження помагає збіжку в інший спосіб.

В зимі поле з озиминою вкривається шкаралупою, що не пропускає повітря до коріння рослини і не дозволяє воді з дощів увійти в землю. Кажемо: поле за зиму уляглося. В цілій землі утворилися хідники, що ними вода від споду підіймається до гори. А що поле не затінене, бо малі рослини не можуть затінити його від сонця, то під впливом сонячного проміння вода випаровує й тікає у воздух. Тому на весну мусимо скородити озимину, щоби розбити шкаралупу на поверхні ґрунту та пустити до коріння рослин воздух, без якого вони не можуть жити. Далі треба скородженням уможливити до шевій воді, щоби вона всякала в ґрунт, а не спливала по ствердлій поверхні на доли. Що вода потрібна для рослини, це кожний знає. Пшениця для витворення врожаю в 10 сотнарів зерна і 20 сотнарів соломі потребує 11.700 сотнарів води.

Тому на весну треба конче скородити передусім пшеницю, конюшину та люцерну. Скородити озимину можна лише тоді, коли земля вже остільки просохла, що не буде липнути до борони та коли рослини, вже настільки підросли, що не присиплемо їх землею. Якщо земля буде мокра і буде липнути, то скородженням зробимо не користь тільки шкоду.

Скородити збіжжя можна лише на полях мірою вогких. На полях занадто мокрих про скородження нема бесіди, бо там треба наперед землю осушити (дренувати).

При скородженні ушкоджується трохи корінці рослини. Але це не шкодить, навпаки помагає, бо ушкоджені корінці силоміць розгалужуються і краще засвоюють поживу із землі.

На сипких ґрунтах заскороджену озимину треба ще привалкувати легким валом, щоби ви-

дерті рослини на ново притиснути до ґрунту. Не треба тільки валкувати тяжким валом. Зате легких, піскових ґрунтів не треба скородити, лише привалкувати.

Висушені торфовища, засіяні озиминою і багаті в порохнячку зорнозем, треба все на весну найперше заскородити, а потім привалкувати. Ще ліпше буде, як наперед привалкуємо тяжким валом, потім заскородимо і знову привалкуємо легким валом. Ці землі тому потребують весняного валкування, бо землі багаті в порохнячку на морозі підносяться (надуваються), а пізніше терплять від посухи. Отже на весну треба їх притиснути до споду, щоби звідтам могла легше підходити вогість до корінців.

Як вже скородиться на весну, то треба скородити добре, по кілька борін здовш і попереки.

В. Вакуловський.

ДОПИСИ.

ІВАНІВКА ПОВ. ТЕРЕБОВЛЯ. Культурно-освітнє життя. Читальня „Просвіти“ підноситься цього року з упадку, в якому опинилася завдяки недбалству давного виділу. Новий виділ, вибраний з кінцем минулого року, організував при читальні аматорський гурток, хор і оркестру, закупивши 16 інструментів. Постарався також о книжки до бібліотеки, бо перед тим не було майже нічого. Є надія, що члени читальні підтримають витревало працю виділу і причиняться до піднесення культурного життя цілої громади. Член.

САСІВ, ПОВ. ЗОЛОЧІВ. До часу збанок воду носить. Члени читальні „Просвіти“ на передмістю Бір зійшлися 19. березня ц. р. з членами кооперативи „Єдність“ на довірочну нараду в справі будови власного дому для обох товариств. Передмістя має 110 номерів, з того 10 прц. латинників, що йдуть згідно з українцями. Населення займається переважно виробом горшків і розпродажу по селах. Мають власний 2-морговий ґрунт, на яким росте сто кількадесят сосон. До властителей цього ґрунту звернулися оба товариства з просьбою, щоби подарували або продали їм сосни на будову цього дому. Просьбі не відмовлено. Рішено продати сосни за невеликою заплаатою а гроші вписати на уділи до кооперативи. На збори були запрошені всі члени, про ухвалу всі знали, навіть голова читальні Лукія Яхторович, а проте він перший і одинокий спротивився з особистих причин рубанню сосон. Він пішов на постерунок поліції і довів до того, що поліція заборонила рубати сосни на основі закону про охорону ліса, а рубачам відобрала пили і сокири. Просвітяни вдалися за порадою до адвоката д-ра Ваня в Золочеві і за його заходом лісова влада таки дозволила рубати соснину, бо росла вона самородно, не була лісом і не підлягала законній охороні. На загальних зборах читальні 23. березня ц. р. п. Яхторович діваст за своє поведіння заслужену заплату, бо члени викинули його зовсім з виділу. Пізніше напишемо ще про його касієрство в кооперативі. Члени.

Нові книжки і видання.

ВІДРОДЖЕННЯ, орган українського протіаькогольного і протинікотинного ручу, ч. 3. Львів, вул. Гродзіцьких 4, III.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, ч. 7. Видає краєве господарське Т-во „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморевича ч. 20.

КУЛЬТУРА, журнал культурного, суспільного й політичного життя, ч. 2—4. Львів, Оссо-лінських ч. 10.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник, ч. 4 за квітень. Львів, вул. Словацького 14.

ОГОЛОШЕННЯ.

Іспитований дяк, вправний дірієнт хору, з добрим голосом, вміє грати на фісгармонії, глядає посали. Яків Думик, Потутори.

Хлібороби!

Читайте часописи і книжки Видавництва Вашого Господарського Товариства

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“

„Сільський Господар“ ілюстрований господарський часопис, двотижневник.

„Український Пасічник“ одинокий пасічний часопис на західно-українських землях, місячник. Календар та Господарські книжки.

Купуючи та читаючи ВИДАННЯ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“ маєте користь самі, бо шляхом науки поліпшите свою господарку та збільшите дохід з неї, а Вашому Товариству даєте змогу вести організаційну працю і сільсько-господарську освіту серед народу.

Оказові числа та цінники книжок висилаємо даром.

Господарі!

Господарі!

КОСИ і інші господарські знаряддя вже маємо на складі. — Ціни приступні. — Конче потребуємо агентів. — Зарібок певний і добрий — Жадайте цінники — вишлемо задувно.

Ф-ма „ВОЛОКНО“ відділ сталєво-металєвий. Львів, вул. Замарстинівська 36. 1—4

Плоский годинник

Новий винахід XX. віку

з вічним недостовченням склом
тільки за 5-93 (замість 25)

Висилаємо поштою за післяплатою елегантний ніклевий годинник „Chronometr“. Звичайний хід, на каміннях. Вирегульований до хвилини з гарантією за добрий хід на 8 літ, 2 шт. 11-60, 4 шт. 22-68, 6 шт. 33-60. — Ліпшої якості 7-75, 9-50, 11-50, 15, 18, 21, 25, 35, 40, 45, 51, 60 і 65 зол. На руку з паском 10-50, 14, 17, 20, 25, 30, 35, 40, 50 і 57 зол. З французького нового золота „Placke d'Or“ нічин не ріжнється від правдивого золота 14%, карат. 15-50, 2 шт. 30, 3 шт. 44 зол; ручні з паском ліпшої якості 20 25, 37, 45, 55, 65. Столові будильники 15, 17 і 20, ліпшої якості 25, 30 і 40 зол. Ланцухи з нового золота по 2-15, 3, 3-75, 4-85 і 6 зол. Належитість за пересилку і опакування платити купуючий. Фабричний склад жєневських годинників

„MONTRE“ Warszawa Sienna 27. Tel 43087.

Наша фірма існує від року 1900. Нагороджена багатьма золотими медалями і хрестами. В довід доброї якості наших годинників одержуємо тисячі листів з подяками. З причини браку місця містимо деякі: (Ч. 4310). За присланий годинник дуже дякую, ходить до хвилини і на вид дуже гарний. Я дуже здивований, що ходить ліпше від „Омеги“, котрий спішить, або спізняє. Годинник одержаний від Вас ходить точно, прошу о ласкаве прислання мені можливо в короткому часі ще два годинники. По одержанню замовлю більшу кількість для цілого бюро. Іван Калужинський, Люблін. (Ч. 3455). Вп. П. Прошу вичливо прислати ще один годинник з фр. нового золота. При тій нагоді маємо честь подякувати за 2 одержані годинники, з котрих ми дуже вдоволені. На днях вишлемо замовлення на кілька годинників для Т-ва Молоді в Голубнику. Стан. Борович, Презес Т-ва Рільництва в Кутні БРИТВИ з анг. стали 5-50, 7, 8-50, 10, 12, 15, 20 зол. МАШИНКИ до волосся з запасними гребінцями 8-50, 10-50, 12, 15, 18 і 25 зол.

ГОДИННИК з американського нового золота „Амер. d'or“

Нічин не ріжнється від правдивого золота 14 кар. тільки за 8-75 зол. Увага: годинники наші не мають нічого спільного з годинниками інших реклям. Висилаємо поштою за післяплатою елегантний годинник. Хід звичний на каміннях. Вирегульований до хвилини з гарантією за добрий хід на 8 літ, 2 шт. 17 зол., 4 шт. 32-50, 6 шт. 47-50. Ліпшої якості 11-50, 15, 18, 21, 25, 35 зол. На руку з паском ніклевий 14, 17, 20, 25, 30, 35, 40, 50 і 57 зол. Критий Ankier з трома америк. копертами зол. 16-75, 19, 22, 26, 30, 35, ручний з паском ліпшої якості 20, 25, 37, 45, 55, 65. Столові будильники 15, 17 і 20, ліпшої якості 25, 30 і 40 зол. Ланцухи з нового золота по 2-15, 3, 3-75, 4-85 і 6 зол. Годинники РЕКЛЯМОВІ вишеневі маркі „Chronometr“ НІКЛЕВІ по ціні 5-87, 2 шт. 11-60, 3 шт. 17-20, 5 шт. 28-50, 7 шт. 39-50, 10 шт. 55-85. Належитість за пересилку і опакування платити купуючий.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ЖЕНЕВСЬКИХ ГОДИННИКІВ
JÓZEF JAKUBOWICZ. Warszawa, Sienna 27,
ODDZIAŁ 3.

Багато листів з подяками. З браку місця поміщуємо декотрі — В. П. Якубович, отримав замовляю годинник з ам. золота. Це вже третій годинник, з попередніх есьм дуже вдоволений. Федір Гілат, управитель школи Клоя. — Добрий годинник купив у знаній у всіх сторонах краю фабриці J Jakubowicz, Warszawa 3. — Вітати! — Заховати! — Поручати!

Фірма існує від року 1900. — Нагороджена багатьма золотими медалями і хрестами.

Селяне!

Львів,
вул. ЗІМОРОВИЧА 20. I. пов.